

PATVIRTINTA:
Biržų rajono Legailių globos namų
Direktoriaus 2024 m. gegužės mėn 15 d.
Įsakymu Nr. 1-78

BIRŽŲ RAJONO LEGAILIŲ GLOBOS NAMŲ PASLAUGŲ GAVĖJŲ ĮGALINIMO KONCEPCIJA

I. Bendrosios nuostatos:

Biržų rajono Legailių globos namų (toliau – Globos namų) paslaugų gavėjų įgalinimo koncepcijos (toliau – Įgalinimo koncepcija) tikslas yra suteikti paslaugų gavėjams daugiau atsakomybės ir galimybių priimant sprendimus, susijusius su jų gyvenimu. Ši koncepcija apibrėžia paslaugų gavėjų įgalinimo procesą (įgalinimo lygmenis, rodiklius ir rezultatus) bei paslaugas teikiančių darbuotojų taikomas priemones teikiant ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas, kuriomis siekiama palaikyti arba atnaujinti paslaugų gavėjų savarankiškumą, įsitraukimą, dalyvavimą, pereiti iš pasyvios būklės į aktyvesnę, formuojant pasitikėjimą savimi, savęs priėmimą, gebėjimą būti svarbia dalimi priimant sprendimus ir išsakant savo norus, viltis ir lūkesčius.

Koncepcijoje vartojamos sąvokos:

Įgalinimas – įgalinančios aplinkos kūrimas, kurioje palaikomas asmens gebėjimas kuo ilgiau išlaikyti jo galimą savarankiškumą;

Įgalinanti aplinka – sąlygų Globos namų bendruomenės įgalinimui Globos namuose sukūrimas, kad paslaugų gavėjas galėtų kuo maksimaliau realizuoti savo gebėjimus. Tai komandiniu profesionaliu darbu paremtas Globos namų socialinių paslaugų teikimas ir paslaugų gavėjų prisitaikymas prie vykstančių gyvenimo pokyčių, siekiant savęs įgalinimo;

Paslaugų gavėjas (asmuo) – aktyvus Globos namų gyventojas, kuris gaudamas socialines paslaugas aktyviai (pagal kiekvieno sveikatos stovį bei sugebėjimus) dalyvauja kuriant pagalbos procesą ir paslaugų kokybės užtikrinimą;

Įgalinimas paslaugų gavėjams yra nuolatinis ir besitęsiantis procesas, įtraukiantis Globos namų paslaugų gavėjus į pozityvius pokyčius, padedantis tapti savarankiškesniu, kuo mažiau priklausomu nuo darbuotojų, tapti aktyvesniu. Šio proceso metu paslaugų gavėjui sugrąžinama arba suteikiama galia sprendžiant jų asmenines kasdienes problemas, priimant sprendimus bei darant pasirinkimus: tai galimybė reikšti nuomonę apie savo poreikius, interesus ir lūkesčius, kurie yra pripažįstami ir į juos atsižvelgiama.

Individualus įgalinimo lygmuo – nuolatinis socialinių paslaugų srities darbuotojų darbas su paslaugų gavėju, siekiant įgalinti asmenį kuo ilgiau išlaikyti galimą savarankiškumą;

Įgalinimo reikšmė gyvenimo kokybės gerinimui. Pagal PSO gyvenimo kokybė priklauso nuo fizinės sveikatos, psichologinės būsenos, nepriklausomybės laipsnio, socialinių santykių, aplinkos bei įsitikinimų. Įgalinimas suteikia galimybę paslaugų gavėjams pagerinti savo gyvenimo kokybę, dalyvaujant sprendimuose, kurie liečia jų pačių gyvenimą.

II. Įgalinimas Globos namuose:

Įgalinimo procesas Globos namuose yra orientuotas į individualų paslaugų gavėjų įgalinimą, gerinant jų gyvenimo kokybę bei pasirinkimo laisvę. Šio įgalinimo metodo taikymas mažina socialinės srities darbuotojų dominavimą ir didina gyvenimo kontrolės galios perdavimą patiems socialinių paslaugų gavėjams, jų pasirinkimo galimybes ir apsisprendimą. Įgalinime svarbu ne tik rezultatas –gebėjimų bei galių įgijimas, bet ir pats procesas, kuris nebūtinai baigiasi pozityviu rezultatu, taip, kaip yra iš anksto suplanuota paslaugų teikėjo. Net ilgas pagalbos procesas ne visada užtikrina, kad žmogus pataps savarankiškesnis. Svarbi sąlyga yra paslaugų gavėjo tikėjimas ir suvokimas, kad jis turi galią, gaunant reikiamas socialines paslaugas ir vertinant jas.

Įgalinimo būdai. Įgalinančios aplinkos sukūrimas:

1. Atvykę į Globos namus nauji gyventojai supažindinami su vidaus tvarkos taisyklėmis, teikiamomis paslaugomis ir užimtumo galimybėmis;

2. Tikslingas darbuotojų įgalinantis elgesys kuriant santykį su paslaugų gavėju, naudojami šie įgalinimo būdai: sąlygų savarankiškumui išlaikyti sudarymas, pasitikėjimas, įtraukimas į sprendimų teikimą bei priėmimą:

2.1. Pasiūlymai gali būti teikiami susirinkimų metu, perduodami socialiniam darbuotojui arba Gyventojų tarybai, gali būti įdedami į skundų – pasiūlymų anoniminę dėžutę.

Orientacija į asmenį.

3. Paslaugų gavėjai skatinami dalyvauti Globos namų veikloje (planavime, pasiūlymų teikime, vertinime), užimtumo veiklos organizuojamos atsižvelgiant į paslaugų gavėjų poreikius, interesus ir galimybes,

4. Kiekvieną metų ketvirtį atliekamos gyventojų apklausos dėl pasitenkinimo maitinimo paslauga. Į gautus gyventojų pastebėjimus ar pasiūlymus, pagal Globos namų galimybes yra atsižvelgiama;

5. Darbuotojai paslaugų gavėjus motyvuoja, skatina būti atsakingais už savo veiksmus bei poelgius;

Globos namuose vyrauja individualus įgalinimo lygmuo:

Individualus įgalinimas, esmė – nuolatinėmis pastangomis, suvokiant savo gebėjimus, pereiti iš pasyvios būklės į aktyvesnę. Tai paslaugų gavėjo bejėgiškumo mažinimas, paties savęs keitimas aplinkoje, atstatymas arba palaikymas gebėjimo suteikti sau pagalbą, laisvai pasirinkti mėgstamus dalykus, nebijoti reikšti savo nuomonę bei atsakomybės prisiėmimas už savo poelgius, savikontrolė.

Individualaus įgalinimo tikslas – siekti, kad socialinių paslaugų gavėjas, nebegalintis pakeisti, pagerinti savo padėties, socialinės srities paslaugų teikėjui konkrečiais veiksmais padedant išplėtotų savyje esantį potencialą – padėtų vis daugiau kontroliuoti, valdyti savo socialinę ir psichinę tikrovę. Pasiiekti, kad kuo daugiau paslaugų gavėjų išlaikytų arba atkurtų savo maksimaliai galimą fizinį savarankiškumą.

6. Individualaus įgalinimo požymiai:

6.1. Motyvacija;

6.2. Pozityvus požiūris;

6.3. Komunikacija;

6.4. Pasitikėjimas savimi;

6.5. Gebėjimas pasirūpinti savimi;

6.6. Gebėjimas veikti bei išmokti;

- 6.7. Dalyvavimas sprendimų priėmimu;
- 6.8. Pokyčio pastebėjimas (grįžtamasis ryšys).

7. Paslaugos gavėjo individualaus įgalinimo pokyčio matavimas, tai atstatytų arba naujai įgytų fizinio bei socialinio savarankiškumo ugdymo įgūdžių fiksavimas ISGP pagal nustatytas poreikių sritis:

- 7.1. Mokymosi ir žinių taikymo poreikių sritis;
- 7.2. Kasdienio gyvenimo užduočių ir jų atlikimo sritis;
- 7.3. Bendravimo sritis;
- 7.4. Judėjimo poreikių sritis;
- 7.5. Savipriežiūros poreikių sritis;
- 7.6. Kasdienių buities poreikių sritis;
- 7.7. Tarpasmeninių santykių ir ryšių sritis;
- 7.8. Pagrindinių gyvenimo sričių poreikių sritis;
- 7.9. Bendruomeninio, socialinio ir pilietinio gyvenimo poreikių sritis;

Asmeninių Planų Kūrimas. Kartu su paslaugų gavėju vertiname jo individualius asmens poreikius bei sudarome individualų planą, atitinkantį asmens poreikius, norus ir tikslus. Užtikriname, kad teikiamos paslaugos būtų lanksčios ir pritaikytos prie individualių paslaugų gavėjų poreikių ir pageidavimų.

- 8. Socialinių paslaugų teikėjo uždaviniai:
 - 8.1. Didinti paslaugų gavėjo motyvaciją įgalinimui;
 - 8.2. Siekti kuo didesnio paslaugų gavėjo įsitraukimo ir dalyvavimo;
 - 8.3. Atskleisti paslaugų gavėjo stipriąsias puses;
 - 8.4. Pastebėti galimą įgalinimą kiekvienu konkrečiu atveju;

8.5. Socialinių paslaugų teikėjai, siekdami darbo veiklos efektyvumo bei teigiamų pokyčių ir kokybės, ieškodami priemonių, turi atkreipti dėmesį į paslaugų gavėjo psichologines, fiziologines, socialines problemas bei pagarbą žmogaus orumui;

- 9. Individualaus įgalinimo pokyčio matavimo rezultatų apibendrinimas:

9.1. Rezultatai, gaunami naudojant stebėjimo metodą ir iš individualaus asmens poreikių vertinimo bei Individualių socialinės globos planų (ISGP) vieną kartą metuose;

- 9.2. Matuojami įgalinimo rodikliai:

9.2.1. 1 Rodiklis - Savarankiškumo vertinimo rezultatai prieš metus ir po metų gaunant paslaugas. Vertinamas asmens kasdienio gyvenimo užduočių atlikimas. Šis rodiklis matuojamas nuo 2023 metų. Asmeniui apsigyvenus Globos namuose per 1 mėnesį laiko atliekamas pradinis savarankiškumo lygio vertinimas, gauti vertinimo rezultatai fiksuojami individualių asmens poreikių vertinimo formoje, sudaromas individualaus socialinės globos planas, kuriame yra fiksuojamos individualios stipriosios ir silpnosios savarankiškumo sritys. Praėjus metams arba esant nenumatytiems asmens pokyčiams atliekamas pakartotinis savarankiškumo lygio vertinimas ir peržiūrimas asmens ISGP. Savarankiškumo vertinimo rezultatus gauname naujus vertinimo rezultatus palyginę su praėjusių metų rezultatais.

9.2.2. 2. Rodiklis – paslaugų gavėjų, galinčių kažkiek pasirūpinti savimi, skaičius procentine išraiška.

- 9.2.3. 3. Rodiklis – Paslaugų gavėjų dalies, įgyvendinusių savo tikslus, procentinė išraiška;

9.3. Gauti rezultatų rodikliai leidžia numatyti reikiamas paslaugas, jų trukmę, išsikelti tikslus bei uždavinius, numatyti veiksmus, siekiant geresnių įgalinimo rezultatų;

9.4. Siektinas rezultatas: Dalinis Savarankiškumo lygio pakilimo teigiamas rodiklis yra ne mažiau kaip 20 proc. Globos namų paslaugų gavėjų pagrindinėse gyvenimo srityse: apsitarnavimo, savo nuomonės išsakymo bei pasirinkimo srityse (1 ir 2 rodiklių). 65 proc. paslaugų gavėjų įgyvendina arba dalinai įgyvendina savo išsikeltus tikslus (2 rodiklio).

9.5. Apdoroti ir apibendrinti duomenys (kiek įgyvendina, kiek dalinai įgyvendina ir kiek neįgyvendina tikslų, uždavinių, lūkesčių) fiksuojami paslaugų gavėjo byloje. Paslaugų gavėjui mirus pateikiami atsakingam darbuotojui, kuris gautus rezultatus kaupia ir saugo globos namų archyve;

Globos namų įgalinimo koncepcijos šūkis: „Aš galiu būti savarankiškesnis ir kuo mažiau priklausomas nuo paslaugų teikėjų. Esu svarbus ir reikalingas“;

Rezultatų pritaikymas. Rezultatų įvertinimas svarbus priimant sprendimus, išsikeliant tikslus bei uždavinius. Rezultatų pritaikymas suteikia galimybę kartu su paslaugų gavėju ar jo artimaisiais bei paslaugų teikėjais sudaryti ISGP asmeniui, juos kooreguoti, numatant tolimesnes paslaugas ir pagalbos galimybes, siekiant kuo didesnio individualaus įgalinimo. Nuoseklus užsibrėžtų tikslų, uždavinių stebėjimas ir vertinimas leidžia daryti išvadas ar teikiamos socialinės globos paslaugos yra efektyvios ar jų pakanka. Remiantis gautais rezultatais galime tobulėti.

Įgalinimas Darbuotojams:

Mokymai ir Švietimas. Organizuojame mokymus (paskaitas, kursus, seminarus), skirtus darbuotojų profesinių kompetencijų ugdymui ir žinių atnaujinimui.

Dalyvavimas Sprendimų Priėmimo. Įtraukiame darbuotojus į sprendimų priėmimo procesą, skatindami juos teikti savo pasiūlymus ir nuomones apie Globos namų veiklą ir paslaugų teikimą bei gerinimą.

Savarankiškumas. Suteikiame darbuotojams daugiau laisvės ir atsakomybės priimti sprendimus, susijusius su jų darbu.

Reguliarus Grįžtamasis Ryšys. Suteikiame grįžtamąjį ryšį apie darbuotojų darbą, padedant jiems tobulėti ir jaustis vertinamais.

Pripažinimas ir Apdovanojimai: Pripažįstame darbuotojų pasiekimus ir indėlį Globos namų veikloje per viešus apdovanojimus, pagyrimus ir kitus pripažinimo būdus.

Įgyvendinant šias strategijas, Globos namai siekia sukurti įgalinančią aplinką, kurioje tiek darbuotojai, tiek paslaugų gavėjai jaustųsi įtraukti, vertinami ir turintys galimybes kontroliuoti savo gyvenimą ir darbą.
